

Žloutenka = virová hepatitida

Mluvíme-li o hepatidě, máme většinou na mysli infekční postižení jaterní tkáně virem hepatitidy A, B nebo C. Jednotlivé typy virových hepatitid se vzájemně podstatně liší.

Hepatitida A – virus vniká do těla ústy, přenáší se jídlem a nejčastějším nosičem jsou proto naše ruce – dlouho se tato nemoc označovala jako nemoc špinavých rukou.

Hepatitida B a C se přenáší tělními tekutinami, tj. především krví a pohlavním stykem. Nejčastější formou přenosu jsou infikované injekční stříkačky a nechráněný pohlavní styk s častým střídáním partnerů – ohrožení jsou také zdravotníci

Na cestách do dalekých zemí s omezenými hygienickými opatřeními a nedostatečnou zdravotní péčí jsme vystaveni riziku onemocnění všemi uvedenými typy hepatitidy

Po proniknutí do těla viry napadnou játra, zde se začnou množit a vyvolají zánět jater. Zánět může být pouze přechodný (akutní) nebo dlouhodobý (chronický). Chronický typ vyvolávají především viry hepatitidy B a C.

Klinické příznaky

Žloutenka. Žluté bělmo, na první pohled nemocná, také nažloutlá nebo žlutá barva tváře. Žloutenka je ale pouze příznak, nemusí být proto projevem pouze virové hepatitidy. Žlutá barva kůže a očního bělma bývá přítomna u mnoha chorobných stavů.

Důvodem v tomto případě bývá zvýšená tvorba žlutého barviva - **bilirubinu** – například novorozenecké žloutenky, které jsou způsobené rozpadem nadbytečných červených krvinek. Porucha odbourání barviva nebo překážka jeho odtoku žlučí do střeva (kamínek ve žlučových cestách nebo nádor slinivky břišní) jsou dalšími příčinami zežloutnutí.

Nemoc se klinicky projeví až po určité tzv. **inkubační době**. Virus napadá jaterní tkáň, pomnoží se v ní a vyvolá zánět. V počátcích může choroba připomínat běžné chřipkové onemocnění – zchvácenost, zvýšená teplota, nechutenství, zvýšená potivost, bolesti kloubů a svalů. Mohou se připojit i problémy se zažíváním jako je zvracení nebo plynatost. Toto období netrvá většinou déle než jeden týden.

Následuje **období žloutenky**. Někdy je tato fáze prvním projevem nemoci, bez předchozích chřipkových projevů. Jindy probíhá hepatitida i bez zežloutnutí. Pokud je žluté zbarvení přítomno, objevuje se nejdříve na očním bělmu a na měkkém patře. Dalšími příznaky jsou únava, nechutenství a nepříjemné tlaky v pravém podžebří, kde jsou játra, nyní zvětšená

Někdy se nákaza nemusí na postiženém nijak nápadně projevit. Nemocný pak chorobu dále roznáší, aniž by si tuto hrozbu sám uvědomoval.

Velmi zřídka je tzv. **fulminantní průběh onemocnění**. Takový pacient umírá často do týdne na celkové selhání jater. Prudký průběh infekce a zánětlivé devastace jaterní tkáně je způsoben přehnaně agresivní obrannou reakcí proti buňkám postiženým virovou infekcí typu B nebo C. Jde o jev zřídka, ale je s ním také nutno počítat.

Léčba.

Patří do rukou lékaře a podléhá příslušným hygienickým předpisům. Má-li lékař podezření na infekční hepatitidu, provede diagnostické vyšetření krve a moče. Pokud se potvrdí nebo nevyloučí podezření na hepatitidu, nemocný je odeslán na infekční oddělení.

Důvodem této přísné izolace je ochrana ostatních osob - tzv. karanténní opatření. V místě, kde došlo k pravděpodobné nákaze je zaveden zvýšený zdravotní dozor.

Léčba hepatitidy na infekčním oddělení spočívá v klidovém režimu a dietních opatřeních, která mají zmenšit zátěž na postiženou jaterní tkáň. Pokud příznaky nemoci vymizí a upraví se výsledky krevních testů – jaterní funkce a aktivita infekce – je nemocný propuštěn do domácího ošetřování a doléčení.

Virová hepatitida typu B a C může být profesionálním onemocněním zdravotníků, kteří docházejí do úzkého kontaktu s rizikovou krví. Mnohem častěji se však do lékařské péče dostávají lidé s rizikovým sociálním chováním. Pokud se infekce prokáže, je léčba obdobná jako v případě hepatitidy A. Karanténní opatření nejsou nutná.

Předcházení nemoci

Hlavní těžiště v boji proti virové hepatitidě je v **prevenci** a to především formou preventivního **očkování**.

Očkování se provádí jako prevence onemocnění hepatitidou typu A a B. Účinná očkovací látka proti hepatitidě C zatím nebyla vyrobena. Očkování se provádí zdarma u rizikových profesí (jako jsou například zdravotníci) a dále za poplatek na vlastní přání – např. při cestách do ciziny.

Při dodržování všech preventivních opatření, pravidelné je riziko minimální. Riziko onemocnění hepatitidou typu A představuje především pobyt v prostředí s nízkým hygienickým standardem. Nedostatečně upravená voda, nedostatečně tepelně upravované potraviny, špatné stravovací návyky.

Hepatitida typu B a C je přenosná hlavně infikovanou krví a nechráněným pohlavním stykem.

Infikovanou krví jsou ohroženi zejména zdravotníci a rizikové skupiny osob – narkomani a osoby s rizikovým sexuálním chováním.

Další informace o žloutenkách: <https://www.zloutenky.cz/default.aspx>